

reice

recursos web per a la igualtat i la convivència

"Programa finançat pel Ministeri
d'Educació, Cultura i Esport"

recursos web
per a la igualtat
i la convivència

CIBERTUTORIES

PROCEDIMENT, ORIENTACIONS I MATERIALS

"Programa finançat pel Ministeri
d'Educació, Cultura i Esport"

COM ES REALITZA?

El recurs de **Cibertutories** forma part de les accions del pla de convivència del centre a partir de l'equip de convivència i mediació i col·laboren en l'acció tutorial del primer cicle d'ESO. Aquest alumnat es converteix en un element actiu i participatiu al centre educatiu per transformar dinàmiques cap a la cultura de la pau i la no-violència i ho fan formant la resta de l'alumnat en l'ús de les tecnologies de la comunicació i la informació.

Cibertutors i cibertutores són l'alumnat voluntari de 3r d'ESO com a mínim, ja que requeriran de formació específica. La formació específica la rep tot l'alumnat que es presenta voluntari i és després, entre aquest alumnat, on el professorat responsable designarà les parelles de cibertutors per a poder col·laborar en les activitats del centre com a formadors/es en tecnologies de la informació i la comunicació.

Tant l'alumnat que forma part de l'equip de mediació com l'alumnat que forma part de les cibertutories, reben una formació comuna sobre la cultura de la pau, estratègies de comunicació i de resolució de conflictes i una altra diferenciada i específica.

Els cibertutors i les cibertutores es formen en el bon ús de les TIC, en la identificació i prevenció dels problemes derivats d'Internet, de les xarxes socials i de la comunicació. Posteriorment, ajudaran a la resta de l'alumnat de cursos inferiors, de 1r i 2n d'ESO, a aprendre a viure en les xarxes socials i poder fer un bon ús de les tecnologies, així com també, a protegir-se dels riscos i perills a què estem exposats tots i totes en els entorns virtuals.

Els cibertutors i les cibertutores, a més a més, formen part dels equips de convivència i estan alhora en comunicació i connexió amb els companys i companyes, així com en comunicació amb el professorat dels equips de mediació i amb els tutors, que seran els que en situacions necessàries realitzaran la intervenció.

Així les cibertutories es converteixen en un recurs fonamental per a la prevenció de situacions de violència relacionades amb l'ús de les tecnologies en el nostre centre i un element fonamental en la millora de la convivència.

Atesa la profunditat i l'especialització del tema, es necessita professorat que tinga experiència i els coneixements suficients per a poder abordar aquests temes, ja que són continguts, que per les seues conseqüències en la vida de l'alumnat, no poden donar lloc a la interpretació ni al dubte. El professorat expert serà qui forme els futurs cibertutors perquè després ells mateixos siguen capaços d'ensenyar als més xicotets sota la supervisió del professorat i dels tutors i tutores.

Tallers de formació per a l'alumnat voluntari per a participar en les cibertutories.

La formació específica dels cibertutors i cibertutores, consta de **5 tallers**, de dues sessions cadascun, amb la duració d'una hora, que s'impartirà fora de l'horari lectiu. Es tracta, doncs, de 10 sessions d'una hora cadascuna, repartint-se una hora cada setmana al llarg del curs escolar. S'impartiran després de les classes i en un aula proveïda d'ordinador i canó. A aquestes sessions l'alumnat que s'haja presentat voluntàriament per a ser cibertutor/a haurà d'acudir sense faltar a cap sessió.

Els tallers tindran:

- Una part teòrica que exposarà i explicarà el professorat amb el material adequat.
- Una part pràctica, en la qual mitjançant vídeos i exercicis, es reflexionarà sobre cada tema i se'ls ensenyarà a transmetre el bon ús, a advertir dels perills i a evitar situacions de risc per a tot l'alumnat.

Després d'aquests tallers, el professorat expert, designarà les parelles d'alumnat que realitzaran les actuacions en les cibertutories i que es converteixen en cibertutors i cibertutores.

Els continguts dels tallers són:

- Netiqueta o normes de comportament a la xarxa.
- Ciberassetjament escolar .
- Ús responsable de les TIC.
- Sexting.
- Ciberassetjament a menors.

Accions i participació dels cibertutors i cibertutores:

Els cibertutors participaran en tallers i activitats de formació per als seus iguals. Aquests tallers tenen dos enfocaments:

1. Taller de formació en les tutories de primer i segon d'ESO: Dins del pla d'acció tutorial, es programen, en hores de tutoria i acompanyats del professorat expert, sessions de formació en l'ús de les tecnologies. Els materials són els que han treballat prèviament en el curs de formació.
2. Tallers de sensibilització: a través del seu propi treball, diapositives, infografies, vídeos, que prèviament han anat elaborant en la formació prèvia, difondran els missatges rellevants pel centre, amb motiu dels diversos esdeveniments que es duen a terme durant l'any escolar.

Alguns d'aquests moments són:

- **Safer Internet Day (SID)**: és un esdeveniment que se celebra al febrer de cada any per a promoure un ús més segur i més responsable de la tecnologia, els *smartphones* i Internet, especialment entre xiquets, xiquetes i joves de tot el món.

Enllaç: <https://www.is4k.es/programas/dia-de-internet-segura>

- **«Por una Red mas segura»**. És un concurs nacional que pretén unir esforços a l'hora de transmetre la conscienciació necessària perquè qualsevol internauta, independentment de l'ús que faça de la xarxa, pugui gaudir de forma segura de les infinites bondats que Internet ens ofereix.

MATERIALS

Descripció dels tallers de formació per a l'alumnat voluntari per a participar en les cibertutories.

Taller 1: Netiqueta, normes de comportament en la xarxa.

Consta de 2 sessions:

- Sessió 1: teòricopràctica.
- Sessió 2: pràctica.

Temporalització. Un hora per sessió.

Continguts

1. Taller teòric:

- a) Sessió 1: Introducció a la netiqueta.

Objectius:

- Entendre la importància de fomentar la bona convivència en la xarxa.
- Reconèixer els riscos associats a la falta de netiqueta.
- Conèixer recomanacions de netiqueta.
- Aprendre a utilitzar les claus de la comunicació digital de forma segura i respectuosa.

Material: fitxer [netiqueta.pdf](#), Material del programa de jornades escolars de is4k www.is4k.es

- b) Sessió 2:

Objectiu: treballar la netiqueta, repassant els objectius principals i les normes bàsiques.

Material: <http://www.pantallasamigas.net/proteccion-infancia-consejos-articulos/netiqueta-joven-para-redes-sociales-ciudadania-digital-y-ciberconvivencia.shtm>

Exemple: <http://ciberenterateiespuzol.blogspot.com.es/2016/11/taller-sabes-navegar-seguro-y-netiqueta.html>

2. Taller pràctic:

a) Sessió 1. Netiqueta pas a pas.

Objectiu: Fixar les regles de la netiqueta a través de les diapositives de Pantalles amigues

Material: https://www.pantallasamigas.net/wp-content/uploads/2018/05/pantallasamigas-netiqueta-joven-para-redes-sociales-ciudadania-digital-y-ciberconvivencia.shtm_.pdf

b) Sessió 2. Etiqueta en correu electrònic, xarxes socials i dispositius mòbils.

Part inicial: en primer lloc el docent preguntarà si saben què és una xarxa social, perquè la utilitzen, en quines tenen perfil. També plantejarà preguntes sobre l'ús del mòbil i tauletes tàctils... perquè els usen, quant de temps al dia, etc.

Aquesta informació serà d'utilitat per a situar l'alumnat i obtenir coneixement previ sobre l'ús que fan de les xarxes socials.

Part principal: Es visionarà el següent vídeo <https://www.youtube.com/watch?v=l80SCITTa6E> "Look Up" d'UpSpecial sobre xarxes socials i dispositius mòbils. Aquest vídeo ajudarà a reflexionar sobre les conseqüències de les xarxes socials i l'ús de dispositius mòbils.

Es plantejarà un debat obert al voltant de qüestions com:

- Tenir amics en xarxes socials significa realment tenir amics?
- Es poden perdre amics en una xarxa social per una conducta inadequada?
- Hem de cuidar els amics en la xarxa?
- Hem de cuidar el nostre comportament en la comunicació amb dispositius mòbils?

Part final: Es realitzarà la projecció d'una presentació amb diapositives que inclou pautes per a promoure la netiqueta en xarxes socials i en dispositius mòbils.

Taller 2: Ciberassetjament escolar

Consta de 2 sessions:

- Sessió 1: teoricopràctica.
- Sessió 2: pràctica.

Temporalització. Una hora per sessió.

Continguts

1. Sessió 1: Introducció al ciberassetjament escolar ([material fitxer ciberassetjament.pdf](#)):

Continguts que es treballen:

1. Concepte i descripció.
2. Característiques.
3. Mètodes.
4. Rols.
5. Com actuar.

2. Sessió 2:

- a) Treballar amb exemples i avaluar-los.

Font: *Guía para conocer el ciberbullying y algunos peligros de internet y las nuevas tecnologías*. Jordi Collell i Carme Escudé (2008). <http://www.xtec.cat/~jcollell/ZGuia%20Ciber.pdf>

- b) Visualitzar vídeos per a la prevenció del ciberassetjament escolar de *Pantallas amigas*

https://www.youtube.com/watch?v=SEC_dOWFN5M

- c) Treballar el concepte de CIBERBAITING

3. Bibliografia web

Internet segura for Kids: www.is4k.es

Pantallas amigas: www.pantallasamigas.net

Fundació ANAR: www.anar.org

Padres 2.0 (ONG): www.padres20.org

Monogràfic de ciberacosament escolar www.chaval.es

www.red.es i SEMA (2015). Guía clínica sobre el ciberacoso para profesionales de la salud.

Taller 3: **Sexting**.

Consta de 2 sessions:

- Sessió 1: teoricopràctica.
- Sessió 2: pràctica.

Temporalització. Una hora per sessió.

1. Sessió 1: Introducció al sexting ([Material: fitxer sexting.pdf](#))

Continguts:

- a) Què és i en què consisteix
- b) Tipus
- c) Per què es produeix?
- d) Conseqüències
- e) Riscos de patir-lo
- f) Exemples.

2. Sessió 2:

- a) Visualitzar els vídeos de *Pantallas Amigas* per a fixar conceptes.

<https://www.pantallasamigas.net/sexting/>

- b) Visualitzar un vídeo sobre un hipotètic cas de sexting i debatre sobre aquest.

https://mediateca.educa.madrid.org/reproducir.php?id_video=s3aianf6usrn7orm

3. Bibliografia web, organismes, entitats i fòrums de referència.

www.is4k.es/necesitas-saber/sexting

www.chaval.es

www.osi.es

www.pantallasamigas.net

Taller 4: Ciberassetjament a menors

Consta de 2 sessions:

- Sessió 1: teoricopràctica.
- Sessió 2: pràctica.

Ambdues seran d'una hora cadascuna.

1. Sessió 1: Introducció al ciberassetjament a menors ([Material: fitxer grooming.pdf](#)) abordant conceptes com;

Continguts:

- a) Què és i en què consisteix
- b) Variants del ciberassetjament a menors
- c) Tipus d'assetjadors
- d) Fases del ciberassetjament a menors
- e) És un delicte el ciberassetjament a menors?
- f) Com previndre el ciberassetjament a menors
- g) Exemples
- h) Bibliografia

2. Sessió 2:

- Visualitzar els vídeos de *Pantallas amigas* per a fixar conceptes.

https://www.youtube.com/watch?v=xvBB_MqkRgA

https://youtu.be/H_v0v70WFaA

- Rol-Play – Es formaran grups de quatre persones. A cada grup se li donarà un paperet amb situacions diferents de ciberassetjament a menors. Cada grup haurà de crear un diàleg consensuat que resulte satisfactori per a la resolució del conflicte, i done resposta a cadascuna de les situacions.

S'exposarà al gran grup la resolució de cada cas.

Després que cada grup haja comentat el seu diàleg, s'analitzarà i reflexionarà quins diàlegs han sigut més assertius o hàbils d'acord amb la situació plantejada.

3. Bibliografia web, organismes, entitats i fòrums de referència.

MOOC Seguridad TIC y Menores de www.chaval.es

www.is4k.es/necesitas-saber/grooming

www.osi.es

www.pantallasamigas.net

Taller 5: Ús responsable de les TIC.

Consta de 2 sessions:

- Sessió 1: teoricopràctica.
- Sessió 2: pràctica.

Ambdues seran d'una hora cadascuna.

1. Sessió 1: Introducció ([Material fitxer "uso responsable de las tic.pdf"](#))

Continguts

- a) Problemes: Tecnoaddicció i Riscos de l'ús de les TIC.
- b) Tecnoaddicció
 1. Què hem de fer
- c) Riscos de l'ús
 1. Videojocs
 2. Internet com a font d'informació
- d) Com millorar la seguretat en Internet

2. Sessió 2:

Treballar amb la unitat didàctica que ofereix red.es a través del MOOC Seguretat TIC i Menors de www.chaval.es ([adjuntat com a fitxer: "Unidades Didácticas Tecnoadicciones Secundaria Red.es.pdf"](#))

INVESTIGACIONS I DOCUMENTACIÓ

Bibliografia web

- <http://www.red.es/>
- <http://www.pantallasamigas.net/proteccion-infancia-consejos-articulos/netiqueta-joven-para-redes-sociales-ciudadania-digital-y-ciberconvivencia.shtm>
- <http://ciberenterateiespuzol.blogspot.com.es/2016/11/taller-sabes-navegar-seguro-y-netiqueta.html>
- MOOC Seguridad TIC y Menores de www.chaval.es
- Internet segura for Kids: www.is4k.es
- Fundació ANAR: www.anar.org
- Padres 2.0 (ONG): www.padres20.org
- Oficina de Seguretat de l'Internauta: www.osi.es